

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

82 Præsul pauperibus dabis: & lapsos reparabis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ne despicias, qui nisi iustioni tua paruerit, eum sacro ordine volumus esse privatam.

C. XXX. ¶ Veniuntur ab Episcopo, qua appetunt consortia clericorum iu- cta.

Item ex concilio Toletano IV. cap. 42.

Q Vidam a clerici legitimum non habentes conjugium, extraneorum mulierum, vel ancillarum suarum interdicta sibi consortia appetunt. Ideo, qua conjuncta taliter cum clericis sunt, ab Episcopo auferantur, & veniuntur, illis pro tempore relegatis ad penitentiam, quos sua libidine infecerunt.

C. XXXI. ¶ Non habitent femina cum clericis, nisi quas necessitudo excusat.

Item Syricius Papa Himerio Episcopo, epist. 1. c. 12.

F Oeminas b non alias esse patimur in domibus clericorum, nisi eas tantum, quas propter solas necessitudinum causas habitare cum iisdem synodus Nicana permisit.

C. XXXII. ¶ Nisi majorum iustione ad familiarum domicilia clerici non accedant.

Item ex concilio Africano, c. 5.

Clerici c vel continentem ad viduas, vel virgines, nisi ex iussu, vel permisso Episcoporum, aut presbyterorum non accedant. Et hoc non solum faciant, sed cum clericis, vel cum quibus Episcopus, aut presbyter iusserit. Nec ipsi Episcopi & presbyteri soli habeant accessum ad huiusmodi foeminas, sed ubi aut clerici praesentes sunt, aut graves aliqui Christiani.

C. XXXIII. ¶ Episcopi provideant, ne occasione temporalium, clericorum familiaritatis virgines faciantur.

Item ex concilio Carthagenensi IV. cap. 102.

A d reatum Episcopi pertinet, vel presbyteri, qui parochia praesit, si sustentanda vite praesentis causa adulescentes viduae, vel sanctimonialis clericorum familiaritatis subiciantur.

C. XXXIV. ¶ De eodem.

Item ex eodem, cap. 103.

V Iduae e, qua stipendio ecclesiae sustentantur, tam assidue in Dei opere esse debent, & meritis, & orationibus suis ecclesiam adjuvent.

DISTINCTIO LXXXII.

1 G eneratiter etiam pauperibus, & iis, qui suis manibus laborare non possunt, Episcopus necessaria provideat.

C. I. ¶ De eodem.

Unde in concilio Aurelianensi I. c. 18 legitur.

E piscopus pauperibus, vel infirmis, qui, debilitate faciente, non possunt suis manibus laborare, victum & vestitum (in quantum sibi possibile fuerit) largiatur.

C. II. ¶ Quis voluptatem officio praeposuerit, motus omnibus submovetur.

Item Innocentius Exuperio Tolosano Episcopo, epist. 3. cap. 1.

2 P roposuitis g, quid de his observari debeat, quos in diaconii ministerio, aut in officio presbyterii positos, incontinentes esse, aut fuisse, generati filii prodiderunt. De his & divinarum legum manifesta est disciplina, & beata recordationis viri Syrici Episcopi monita evidenter commearunt, ut incontinentes, in officiis talibus positi, omni ecclesiastico honore privarentur, nec admittantur ad tale ministerium, quod sola conti-

a Ansl. 1.7. c. 148. Poly. l. 4. tit. 30. b Poly. l. 4. tit. 31. Buz. l. 2. c. 110. Ivo p. 6. c. 52. & 167. Ansl. 1.7. c. 149. c. d. e. Concil. Carthag. III. c. 25. Ansl. 1.7. c. 111. d. Poly. l. 4. tit. 37. Burch. l. 8. c. 55. Ivo par. 7. c. 73. e. Poly. ibid. Ivo par. 8. cap. 327. f. al. possibilitas habuerit. orig. g. Ivo p. 6. c. 57. Pann. l. 3. c. 137. Ansl. l. 8. c. 8. Poly. l. 4. tit. 31. cap. seq.

nentia oportet impleri. Est enim vetus admodum sacra legis auctoritas, jam inde ab initio custodita, quod in templo, anno vicis * sua habitare praecipit sunt sacerdotes, ut servientes sacris oblationibus, puros a & ab omni labe purgatos sibi vindicent divina ministeria, nec eos ad sacra b officia fas sit admitti, qui exercent vel cum uxore carnale consortium, quia scriptum est [Sanctus esto, quia & ego sanctus sum, dominus Deus vestester.] Quibus utique propter sobolis successione, uxoris ulu fuerat relaxatus: quia ex d alia tribu, & praterquam ex femine Aaron, ad sacerdotium nullus fuerat praecipuus accedere. Quo e magis hi sacerdotes, vel levitae puritatem ex die ordinationis suae servare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione esse nec praterit dies, qua vel d sacrificiis divinis, vel baptismatis f officio vacent. Nam si B. Paulus g Apostolus ad Corinthios scribit, dicens: abstinetis vos ad tempus, ut vacetis orationi, & hoc utique laicis praecipit, multo magis sacerdotes, quibus & orandi & sacrificandi iuge officium est, semper debent ab huiusmodi consortio abstinere: qui h, si contaminatus fuerit carnali concupiscentia i, quo pudore vel sacrificare usurpabit, aut qui conscientia j, quo merito exaudiri se credit, cum dictum e sit. [Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil mundum?] Sed fortasse hoc licet credere, quia scriptum k est [unius uxoris virum.] Nam dixit hoc z, ut permaneret in concupiscentia generandi, sed propter incontinentiam futuram. Neque enim integros corpore non admittit, qui ait l [vellem autem, omnes sic esse, sicut & ego.] Quod & apertius declarat dicens m: [qui autem in carne sunt, Deo placeat non possunt. Vos autem jam non estis in carne: sed in spiritu.] Et [habentem n filios,] non generantem dicit. Sed ea plane dispar, & diversa sententia est. Nam si ad aliquos forma illa ecclesiastica vite pariter & disciplina, qua ab Episcopo Syricio ad provincias commearunt non probatur o pervenisse, his ignorantibus p veni non negabitur: ita ut de cetero penitus incipiant abstinere: & ita gradus suos, in quibus inventi fuerint, retinent, ut eis non liceat ad potiora confendere: quibus in beneficio esse debet, quod hunc ipsum locum, quem retinent, non amittunt. ¶ Si qui autem scisse formam vivendi missam a Syricio deteguntur q, neque statim cupiditates libidinis abiecerit, illi sunt modis omnibus submovendi: quia post admonitionem cognitam, praeposendam arbitrari suavitatem.

1 ¶ Concupiscentia] Emendatus, & locupletatus est in hoc capite, ubi per glossam locuti. In epistola autem Syrici, qua refertur in concilio Tolosano (ita enim pro Tolosano generandi z. c. 1. sic legitur. Quid faciet? excusabit? qui pudore? qua mente usurpabit? qua conscientia, quo merito hic exaudiri se credit.

2 ¶ Non dixit hoc] In originali sic legitur: non ad permanentem in concupiscentia generandi hoc dixit.

C. III. ¶ De eodem.

Item Syricius Papa ad Himerium Taracensem Episcopum, epist. 1. cap. 7.

P lutimus r sacerdotes Christi, atque levitas. post longa consecrationis suae tempora, tam de conjugibus propriis, quam etiam de turpi coitu sobolem diducimus procreasse, & crimen suum hac praescriptione defendere, quia in veteri Testamento sacerdotibus ac ministris generandi facultas legitur attributa. Dicat mihi nunc,

* Luca r. 1. Paralip. 24. a al. puri & purgati. b al. sacrificia. supr. dist. 31. c. 201. c Levit. 1. & 20. d Num. 31. e Quatuor] orig. f al. orationi. g 1. Cor. 5. h al. quia. i Tit. 1. k 1. Tim. 3. l 1. Cor. 7. m Rom. 1. n 1. Tim. 3. o probabitur. orig. p al. ignorantia. q al. deteguntur. x Ivo p. 6. c. 50. Poly. l. 4. tit. 31.

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quiqua

quisquisille est factator libidinum, præceptorque vitio-
rum, si estimat, quod in lege Moysis passim sacris ordi-
nibus à Deo nostro laxata sunt strata luxuriæ, cur eos,
quibus committentur sancta sanctorum, præmonet,
dicens a [Sancti estote, quia & ego sanctus sum domi-
nus Deus vester?] Cur etiam procul à suis domibus,
anno vicis b sua, in templo habitare iussi sunt sacerdo-
tes? Hac videlicet ratione, nevel cum uxoribus possint
carnale exercere commercium, ut conscientia integra-
te fulgentes, acceptabile Deo munus offerrent. Quibus
etiam expleto deservitionis suæ tempore, uxorius usus so-
lius successione causa fuerat relaxatus: quia non ex alia,
nisi ex tribu Levi, quisquam ad Dei ministerium fuerat
præceptus admitti.

C. IV. ¶ De eodem.
Idem paulo inferius.

Quia e aliquanti, de quibus loquimur, ut tua sancti-
tatis retulit, ignorantia d se lapsos esse desent;
his hac conditione misericordiam dicimus non negan-
dam, ut sine illo honoris augmento, in hoc, quo de-
jecti sunt, quamdiu vixerint, officio perseverent: si tamen
posthac continentes se studuerint exhibere. Hi verò,
qui illiciti privilegii excusatione nituntur, & sibi asse-
runt veteri hoc lege concessum, noverint se ab omni
ecclesiastico honore, quo indignè uti sunt, Apostolica
sedis auctoritate dejectos: nec unquam posse veneran-
da tractare mysteria, quibus se ipsi, dum obscenæ cu-
piditatis inhiant privaverunt. Et quia exempla præ-
sentia cavere nos præmonent in futurum, si quilibet
Episcopus, presbyter, atque diaconus (quod non optamus)
deinceps fuerit talis inventus, jam nunc sibi omnem per
nos indulgentiam aditum intelligat observatum, quia fer-
ro necesse est, ut abscindantur e vulnera, quæ fomento-
rum non fenserint medicinam.

¶ Caput hoc in aliquot manuscriptis Gratiani exemplaribus
conjunctum est superiori.

3 pars. ¶ Qui autem propter peccata jubentur deponi, post
condignam penitentiam in suo ordine poterunt reparari.

C. V. ¶ Qua penitentia sit imponenda sacerdo-
ti, qui de fornicatione convulsus
fuerit.

Unde in concilio Hybernensi 1.

Presbyter si fornicationem fecerit, quanquam se-
cundum canones Apostolorum debeat deponi, ta-
men juxta auctoritatem B. Papæ Sylvæstri, si in vitio
non perduraverit, sed sua sponte confessus adiecit, ut
resurgat, decem annis in hunc mundum poeniteat: tri-
bus quidem mensibus privato loco à cæteris remotus
pane & aqua à vespera in vesperam utatur, tantum au-
tem diebus Dominicis, & præcipuis festis modico vino,
& pisciculis, atque leguminibus recreetur sine carne &
sanguine, ovis & caseo 2: sacco indutus humi adhare-
at, die ac nocte jugiter misericordiam Dei omnipoten-
tis imploret: finitis tribus mensibus continuis exeat: ta-
men in publicum non procedat, ne grex fidelis in eo
scandalum patiatur. Nec enim g debet sacerdos publi-
cè poenitere, sicut laicus. Postea aliquantisper resum-
ptis viribus, unum annum & dimidium in pane & a-
qua expleat, exceptis Dominicis, & præcipuis festis, in
quibus vino & sanguine h, ovis & caseo juxta canoni-
cam mensuram uti poterit. Finito primo anno & dimi-
dio, corporis & sanguinis Domini, ne indurecat, parti-
ceps fiat, & ad pacem veniat, psalmos cum fratribus in
choro ultimus canat, ad cornu altaris non accedat, juxta
beati Clementis i vocem, minoræ gerat officia. De-
inde verò usque ad impletionem septimi anni, omni qui-

a Levit. 20. b Luc. 1. c Poly. ibid. lvo p. 6. cap. 10. 6.
quia d ignoranter. orig. e excidantur. orig. f Po-
ly. 4. tit. 39. Can. Apost. 21. g al. etiam. h al. sanguine.

dem tempore, exceptis paschalis diebus, tres legiti-
mas ferias in unaquaque hebdomada in pane & aqua je-
junet. Expleto septimi anni circulo, si sui confratres,
apud quos poenituit, ejus condignam poenitentiam con-
laudaverint, Episcopus in pristinum honorem, juxta B.
Calixti Papæ a auctoritatem, cum revocare poterit.
Sanè sciendum est, quòd secundum feriam unum psal-
terium canendo, aut unum denarium pauperibus dan-
do (si opus b est) redimere poterit. Finitis autem se-
ptem annis, deinde usque ad finem decimi anni sextam
feriam (nulla interveniente redemptione) observet in
pane & aqua. Eadem quoque poenitentia erit sacerdoti
de omnibus aliis peccatis & criminibus, quæ eum in
depositionem inducunt. Neque hoc cuilibet videatur o-
nerosum, si sacerdos post lapsum dignè, ut supra dictum
est, poenitens, ad pristinos redeat honores.

1 ¶ Hybernensium.] Caput hoc citabatur ex concilio Gangren-
si, in quo non legitur. Emendatum est ex Polycarpo, & alio libro
manuscripto per vetusto, in quo libro sunt multi canones poeniten-
tiales, & hic refertur ex Theodoro Archiepiscopo Hybernensi.

2 ¶ Et caseo.] In vulgatis sequebatur, utatur: quæ vox
sublata est auctoritate omnium ferè exemplarum Gratiani manu-
scriptorum, & Polycarpi, & libri manuscripti in superiore notatio-
ne indicati.

DISTINCTIO LXXXIII.

Revidendum e quoque est, ne is qui ad ordina-
ndum eligitur, est a proprio vitio videatur alienus,
consentendo alieni iniquitatem. Ut enim Symmachus
Papa ait, non est grandis differentia, an lethum inseras, an ad-
mittas. Mortem enim languentibus probatur insigere, qui hanc,
cum possit, non excidit.

C. I. ¶ Suspendatur Episcopus ab officio, cleri-
corum suorum fornicationi consen-
tenti.

Hinc Gregorius VII. ait in Reg. lib. 6. c. 12. Roma-
na Synodi, celebrata Anno Domi-
ni 1059. et 1072.

Si quis Episcopus fornicationem presbyterorum,
diaconorum, subdiaconorum 1, vel crimen incestitus in
sua parochia, pretio interveniente vel precibus contense-
rit, vel commissum, sibi que compertum auctoritate offi-
cii sui non impugaverit, ab officio suspendatur.

1 ¶ Subdiaconorum.] Additum hoc est ex originali, &
Anselmo, quemadmodum & paulo post, verba illa, sibi que
compertum. Notum autem est à tempore Gregorius I. sub-
diaconos eadem lege continentia, qua presbyteros, adstrictos
fuisse.

C. II. ¶ Maxime ecclesiam laedit, qui sub no-
mine sanctitatis delinquit.

Item Gregorius prima parte pastoralis, c. 2.

Nemo e quippe in ecclesia nocet amplius, quam qui
perversè agens nomen vel ordinem sanctitatis habet.
Delinquentem namque hunc nemo redarguere præsu-
mit, & in exemplum culpa vehementer extenditur, quan-
do pro reverentia ordinis peccator hortatur. Episcopus t
itaque, qui talium crimina non corrigit, magis dicendus
est canis impudicus, quam Episcopus.

1 ¶ Episcopus.] Hæc non sunt ibi apud B. Gregorium. Simi-
lia citantur 7. 2. q. 7. c. qui nec regionibus, ex Augustino (cui etiam
reliqua hujus capituli antea tribuebantur) & ex eodem à Burchardo,
& Ivone citantur. Ceterum idem collectores, Burchardus quidem
l. 1. c. 13. lvo autem p. 1. c. 6. 7. referunt aliqua ex Origine, quæ cum his
aliquantulum conveniunt.

a Epist. 2. b operarius. Polyc. c In libello En-
nodii. d Anselm. lib. 6. cap. 177. e Polyc. lib. 4. tit. 31.
Burch. lib. 1. c. 109. lvo p. 1. c. 13. Burch. lib. 1. c. 203. lvo par. 5. cap. 312. ex
Gregorio.

